

ШОСТИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД

Справа: № 826/11561/18

Головуючий у 1-й інстанції: Літвінова А.В.
Суддя-доповідач: Василенко Я.М.

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

16 квітня 2019 року

м. Київ

Шостий апеляційний адміністративний суд у складі колегії суддів:
головуючого Василенка Я.М.,
суддів Кузьменка В.В., Шурка О.І.,
при секретарі Баглай О.Є.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні апеляційну скаргу Рафальської Інни Владиславівни на рішення Окружного адміністративного суду м. Києва від 01.10.2018 у справі за адміністративним позовом Рафальської Інни Владиславівни до Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури м. Києва про визнання протиправним та скасування рішення, -

ВСТАНОВИВ:

Рафальська І.В. звернулась до суду першої інстанції з позовом, в якому просила:

- визнати протиправним та скасувати рішення Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури м. Києва від 03.07.2018 про порушення відносно Рафальської Інни Владиславівни дисциплінарного провадження.

Рішенням Окружного адміністративного суду м. Києва від 01.10.2018 у задоволенні позову відмовлено.

Не погоджуючись з вказаним рішенням Рафальська Інна Владиславівна звернулась із апеляційною скаргою, в якій вона просить скасувати оскаржуване рішення, як таке, що постановлене із порушенням норм матеріального і процесуального права, та ухвалити нове рішення, яким позовні вимоги задовольнити повністю.

Заслухавши суддю-доповідача, пояснення сторін, перевіrivши матеріали справи та доводи апеляційної скарги, колегія суддів вважає, що апеляційна скарга не підлягає задоволенню, виходячи з наступних підстав.

З матеріалів справи вбачається, що рішенням № 43 від 03.07.2018 дисциплінарною палатою Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури м. Києва у складі: голови палати Рикова В.В., заступника голови дисциплінарної палати Дрюка О.М., секретаря дисциплінарної палати Гнатюк Т.В., Бегунової О.О., Розметова Р.Н., Деревянчука В.А. відкрито дисциплінарну справу відносно адвоката - Рафальської Інни Владиславівни.

Позивач зазначає, що рішення Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури м. Києва від 03.07.2018 № 43 про порушення відносно адвоката Рафальської Інни Владиславівни дисциплінарної справи є протиправним, оскільки винесене нелегітимною кваліфікаційною комісією, яка не мала права приймати

оскаржуване рішення

Суд першої інстанції мотивував своє рішення тим, що оскаржуване рішення від 03.07.2018 № 43 прийняте суб'єктом, який наділений відповідними повноваженнями щодо відкриття дисциплінарного провадження відносно адвоката, а тому доводи позивача відносно нелегітимності Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури м. Києва не безпідставними.

Апелянт у своїй скарзі зазначає, що оскаржуване рішення ухвалено судом першої інстанції з ненаданням належної оцінки нормам чинного законодавства, що призвело до прийняття невірної рішення. При цьому, апелянт зазначає, що судом першої інстанції порушено норми матеріального та процесуального права щодо правової оцінки обставин у справі.

Колегія суддів погоджується з рішенням суду першої інстанції та вважає доводи апелянта безпідставними, враховуючи наступне.

Правові засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні визначає Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 № 5076-VI.

Відповідно до ч. 1, 2 ст. 2 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокатура України - недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури в порядку, встановленому цим Законом. З метою забезпечення належного здійснення адвокатської діяльності, дотримання гарантій адвокатської діяльності, захисту професійних прав адвокатів, забезпечення високого професійного рівня адвокатів та вирішення питань дисциплінарної відповідальності адвокатів в Україні діє адвокатське самоврядування.

Відповідно до ст. 33 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвоката може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності у порядку дисциплінарного провадження з підстав, передбачених цим Законом.

Дисциплінарне провадження це процедура розгляду письмової скарги, яка містить відомості про наявність у діях адвоката ознак дисциплінарного проступку.

Дисциплінарне провадження стосовно адвоката здійснюється кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури за адресою робочого місця адвоката, зазначеною в Єдиному реєстрі адвокатів України.

Статтею 34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» передбачено, що підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку. Дисциплінарним проступком адвоката є: 1) порушення вимог несумісності; 2) порушення присяги адвоката України; 3) порушення правил адвокатської етики; 4) розголошення адвокатської таємниці або вчинення дій, що призвели до її розголошення; 5) невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків; 6) невиконання рішень органів адвокатського самоврядування; 7) порушення інших обов'язків адвоката, передбачених законом.

Згідно з ч. 1 ст. 36 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» право на звернення до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури із заявою (скаргою) щодо поведінки адвоката, яка може бути підставою для дисциплінарної відповідальності, має кожен, кому відомі факти такої поведінки.

Статтею 37 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»

визначено, що дисциплінарне провадження складається з таких стадій: 1) проведення перевірки відомостей про дисциплінарний проступок адвоката; 2) порушення дисциплінарної справи; 3) розгляд дисциплінарної справи; 4) прийняття рішення у дисциплінарній справі.

Відповідно до ст. 38 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» заява (скарга) щодо поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність, реєструється кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури та не пізніше трьох днів з дня її надходження передається до дисциплінарної палати. За результатами перевірки відомостей членом дисциплінарної палати кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури складається довідка, яка має містити викладення обставин, виявлених під час перевірки, висновки та пропозиції щодо наявності підстав для порушення дисциплінарної справи. Заява (скарга) про дисциплінарний проступок адвоката, довідка та всі матеріали перевірки подаються на розгляд дисциплінарної палати кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури.

Частиною першою статті 39 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» передбачено, що за результатами розгляду заяви (скарги) про дисциплінарний проступок адвоката, довідки та матеріалів перевірки дисциплінарна палата кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури більшістю голосів членів палати, які беруть участь у її засіданні, вирішує питання про порушення або відмову в порушенні дисциплінарної справи стосовно адвоката.

Відповідно до ч. 2 ст. 40 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» розгляд дисциплінарної справи здійснюється на засадах змагальності. Під час розгляду справи дисциплінарна палата заслуховує повідомлення члена дисциплінарної палати, який проводив перевірку, про результати перевірки, пояснення адвоката, стосовно якого порушено дисциплінарну справу, особи, яка ініціювала питання про дисциплінарну відповідальність адвоката, та пояснення інших заінтересованих осіб.

Згідно з ч. 1 ст. 41 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» за результатами розгляду дисциплінарної справи дисциплінарна палата кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури приймає рішення про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності за вчинення дисциплінарного проступку і застосування до нього дисциплінарного стягнення або про закриття дисциплінарної справи.

Згідно з ч. 2 ст. 46 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокатське самоврядування здійснюється через діяльність конференцій адвокатів регіону (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя), рад адвокатів регіону (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя), кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя), Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, ревізійних комісій адвокатів регіонів (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя), Вищої ревізійної комісії адвокатури, Ради адвокатів України, з'їзду адвокатів України.

Відповідно до приписів ч. 1, 10, 11 ст. 50 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури утворюється з метою визначення рівня фахової підготовленості осіб, які виявили намір отримати право на заняття адвокатською діяльністю, та вирішення питань

щодо дисциплінарної відповідальності адвокатів.

Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури є юридичною особою і діє відповідно до цього Закону, інших законів України та положення про кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури.

Установчим документом кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури є положення про кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури, яке затверджується Радою адвокатів України.

Відповідно до ч. 1 ст. 43 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» визначено, що адвокатське самоврядування ґрунтується на принципах виборності, гласності, обов'язковості для виконання адвокатами рішень органів адвокатського самоврядування, підзвітності, заборони втручання органів адвокатського самоврядування у професійну діяльність адвоката.

Колегія суддів звертає увагу, що позивач у своєму позові зазначає, що рішення від 03.07.2018 № 43 про порушення дисциплінарної справи відносно адвоката Рафальської Інни Владиславівни є протиправним, оскільки винесене нелегітимною кваліфікаційною комісією, яка не мала права на прийняття такого рішення.

Так, як вважає позивач, Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури м. Києва (код ЄДРПОУ 40895265) утворена розпорядженням голови Національної Асоціації Адвокатів України Ізовітової Л.П. усупереч положення абзацу 2 частини сьомої розділу 10 (перехідні положення) Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», паралельно діючій Кваліфікаційно-дисциплінарній комісії адвокатури міста Києва (код ЄДРПОУ 21707287), не набула повноважень, делегованих державою частиною першою статті 50 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та не уповноважена вирішувати питання про дисциплінарну відповідальність.

Водночас, колегія суддів звертає увагу, що згідно рішенням Ради адвокатів України від 11.06.2016 № 153 «Про затвердження висновку спеціальної тимчасової комісії з перевірки діяльності органів адвокатського самоврядування міста Києва» встановлено, що Київська міська Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури (КМ КДКА) з 2008 року діє як створена фізичними особами громадська організація (витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань) і вказана обставина викликає обґрунтовані сумніви правомірної діяльності такої комісії також і відповідно до Закону України «Про адвокатуру», яким не було передбачено створення КДКА у такий спосіб (відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури є юридичною особою і діє відповідно до цього Закону, інших законів України та положення про кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури. Установчим документом кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури є положення про кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури, яке затверджується Радою адвокатів України).

Пунктом 6 вказаного рішення визнано відсутність у місті Києві кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, створеної відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», а також те, що її функції в незаконний спосіб перебрала на себе і наразі здійснює організація, створена на підставі іншого законодавства, яка неправомірно організувала та проводила кваліфікаційні іспити, приймала рішення щодо видачі свідоцтв про складення кваліфікаційних іспитів, приймала рішення про зупинення або припинення права на

заняття адвокатською діяльністю, здійснювала дисциплінарні провадження стосовно адвокатів, притягаючи їх до дисциплінарної відповідальності, приймала і зараховувала плату за складення кваліфікаційних іспитів, вирішувала інші питання, віднесені до виключних повноважень кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури цим Законом, рішеннями конференції адвокатів регіону, Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, Ради адвокатів України, з'їзду адвокатів України.

Відповідно до ч. 1, 3 ст. 57 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» рішення з'їзду адвокатів України та Ради адвокатів України є обов'язковими до виконання всіма адвокатами. Рішення органів адвокатського самоврядування набирають чинності з дня їх прийняття, якщо інший строк не передбачений рішеннями.

З метою відновлення органів адвокатського самоврядування у місті Києві, 11.06.2016 рішенням Ради адвокатів України № 155 «Про скликання позачергової конференції адвокатів міста Києва, затвердження Порядку висування та обрання делегатів конференції адвокатів міста Києва, Регламенту конференції адвокатів міста Києва та встановлення квоти представництва» було вирішено скликати Конференцію адвокатів міста Києва з метою обрання голови та членів Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури міста Києва, а також вирішення питань щодо персонального складу Ради адвокатів міста Києва.

Як було зазначено судом першої інстанції, 08.10.2016 Конференцією адвокатів м. Києва було прийнято рішення про висловлення недовіри та дострокового відкликання голови Ради адвокатів міста Києва - Рафальської І.В. та членів Ради адвокатів міста Києва. Обрано нового голову Ради адвокатів міста Києва - Рябенка П.К. та оновлено склад Ради адвокатів міста Києва. Також, було обрано новий склад членів Дисциплінарної та Кваліфікаційної палати Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури м. Києва. Головою Кваліфікаційної палати Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури м. Києва було обрано - Орлова І.Ф.

На обґрунтування правомірності скликання зазначеної конференції відповідачем надано суду першої інстанції копію постанови Апеляційного суду міста Києва від 22.03.2018 № 22-ц/796/1372/18 (№761/582/2017-ц), яка є чинною та набрала законної сили з дня її прийняття, якою відмовлено у задоволенні позову щодо визнання нечинними та скасування, зокрема, рішення Ради адвокатів України від 11.06.2016 № 155 «Про скликання позачергової конференції адвокатів міста Києва, затвердження Порядку висування та обрання делегатів конференції адвокатів міста Києва, Регламенту Конференції адвокатів міста Києва та встановлення квоти представництва».

Колегія суддів зазначає що, ухвалою від 09.08.2017 у даній справі адміністративний позов Орлова І.Ф. щодо скасування державної реєстрації змін до установчих документів юридичної особи Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури міста Києва (код ЄДРПОУ 21707287) залишено без розгляду у зв'язку з пропуском строку звернення до суду, а не відмовлено в задоволенні, як зазначає позивач. Тобто, суд в даному випадку не давав оцінку правомірності або неправомірності реєстраційних дій, створення та функціонування Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури міста Києва (код ЄДРПОУ 21707287).

Посилання апелянта на судові рішення Окружного адміністративного суду м. Києва від 09.08.2017 у справі № 826/5078/17 є безпідставним, оскільки в зазначеній

справі не було надано оцінки спірним діям та рішенням, так як позов було залишено без розгляду, що містить інші правові наслідки, ніж відмова в задоволенні позовних вимог.

Таким чином, враховуючи вищезазначене, колегія суддів приходять до висновку, що посилення апелянта щодо нелегітимності Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури м. Києва спростовуються наявними в матеріалах справи доказами, зокрема, рішенням Ради адвокатів України від 11.06.2016 № 153 та постановою Апеляційного суду міста Києва 22.03.2018 № 22-ц/796/1372/18 (№761/582/2017-ц), якою визнано правомірність скликання конференції адвокатів міста Києва 08.10.2016.

При цьому, колегія суддів зазначає, що позивачем не надано до суду доказів, зокрема, рішення суду, що набрало законної сили, яким створення Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури м. Києва визнано протиправним та незаконним, у зв'язку із чим оскаржуване рішення від 03.07.2018 № 43 прийняте суб'єктом, який наділений відповідним повноваженнями щодо відкриття дисциплінарного провадження відносно адвоката, тобто свідчить про легітимність Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури м. Києва, що вірно встановлено судом першої інстанції.

Також, колегія суддів звертає увагу на те, що відповідно до ст. 40 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» визначено, що розгляд дисциплінарної справи здійснюється на засадах змагальності. Під час розгляду справи дисциплінарна палата заслуховує повідомлення члена дисциплінарної палати, який проводив перевірку, про результати перевірки, пояснення адвоката, стосовно якого порушено дисциплінарну справу, особи, яка ініціювала питання про дисциплінарну відповідальність адвоката, та пояснення інших заінтересованих осіб.

Відповідно до ст. 41 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» за результатами розгляду дисциплінарної справи дисциплінарна палата кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури приймає рішення про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності за вчинення дисциплінарного проступку і застосування до нього дисциплінарного стягнення або про закриття дисциплінарної справи. Рішення дисциплінарної палати приймається більшістю голосів від її загального складу, крім рішення про припинення права на заняття адвокатською діяльністю, яке приймається двома третинами голосів від її загального складу.

Враховуючи неведені норми Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» колегія суддів приходять до висновку, що факт порушення дисциплінарної справи не тягне за собою жодних негативних наслідків для позивача, оскільки оскаржуване рішення від 03.07.2018 не є підтвердженням факту вчинення дисциплінарного проступку, а порушення дисциплінарної справи свідчить лише про те, що в процесі перевірки виявлені ознаки дисциплінарного проступку, які потребують більш детального дослідження на предмет їх спростування або підтвердження.

Отже, лише при розгляді дисциплінарної справи по суті, членами палати приймається рішення про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності за вчинення дисциплінарного проступку і застосування до нього дисциплінарного стягнення або про закриття дисциплінарної справи, а оскаржуване рішення Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури м. Києва від 03.07.2018 містить

лише попередні висновки щодо наявності в діях позивача ознак дисциплінарного проступку і жодним чином не встановлює факт здійснення дисциплінарного проступку позивачем.

Аналогічна правова позиція викладена в постанові Верховного Суду від 04.10.2018 № 826/14442/15.

Відповідно до п. 5 ч. 2 ст. 242 Кодексу адміністративного судочинства України при виборі і застосуванні норми права до спірних правовідносин суд враховує висновки щодо застосування норм права, викладені в постановах Верховного Суду.

Отже, враховуючи вищевикладене, колегія суддів вважає, що Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури м. Києва наділена відповідними повноваженнями для прийняття рішення про порушення дисциплінарної справи щодо адвоката Рафальської І.В., однак прав адвоката зазначене рішення не порушує, оскільки питання про притягнення до дисциплінарної відповідальності цим рішенням не вирішувалось.

Таким чином, колегія суддів приходять до висновку, що суд першої інстанції ухвалив законне та обґрунтоване рішення, з дотриманням норм матеріального та процесуального права.

Відповідно до ч.ч. 1, 2 ст. 77 КАС України кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених статтею 78 цього Кодексу. В адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача.

Апелянт не надав до суду належних доказів, що б підтверджували факт протиправності рішення суду першої інстанції.

Таким чином, колегія суддів вирішила згідно ст. 316 КАС України залишити апеляційну скаргу без задоволення, а рішення суду – без змін, з урахуванням того, що суд першої інстанції правильно встановив обставини справи та ухвалив судові рішення з додержанням норм матеріального та процесуального права.

Керуючись ст.ст. 243, 244, 250, 310, 315, 316, 321, 322, 325, 328, 329 КАС України, суд

ПОСТАНОВИВ:

Апеляційну скаргу Рафальської Інни Владиславівни залишити без задоволення, а рішення Окружного адміністративного суду м. Києва від 01.10.2018 – без змін.

Постанова набирає законної сили з дати її прийняття та може бути оскаржена до Верховного Суду в порядку та строки, встановлені ст.ст. 328-331 Кодексу адміністративного судочинства України.

Головуючий:

Судді:

Василенко Я.М.

Кузьменко В.В.

Шурко О.І.